

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΕΤΟΣ 30^ο
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 221

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2018
(ΧΟΡΤΟΘΕΡΤΣ 2018)

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

«Μητρός τε καὶ πατρός καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστιν πατρίς καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον καὶ ἐν μείζονι μοίρα καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι, καὶ σέβεσθαι δεῖ καὶ μᾶλλον ὑπέικειν καὶ θωπεύειν πατρίδα χαλεπαίνουσαν ἢ πατέρα»
Πλάτων, Κριτίας 51α8-β3

Δεν ακοῦν οἱ ἄρχοντες τοὺς γνήσιους Μακεδόνες που φωνάζουν τὴν ἀλήθεια: «Μακεδονία σημαίνει Ελλάδα». Μην πουλάτε τὴν πατρίδα σας, τὴ Μακεδονία, με μὴ υπογραφή. Ἐδῶ στα ἱερὰ χῶματα τοῦ Μέγα Ἀλεξάνδρου χύθηκε αἷμα ἀπὸ τοὺς προγόνους μας. Φτάνει πια, ὄχι ἄλλες υποχωρήσεις.

Με συνθήματα "Διπλὴ ονομασία σημαίνει προδοσία" καὶ "Κάτω τὰ χέρια ἀπὸ τὴν Μακεδονία" ὁ λαὸς τῆς Ημαθίας διατράνωσε τὴν ἀντίθεση τοῦ με τὴν παραχώρηση τοῦ ονόματος "Μακεδονία" στο κράτος τῶν Σκοπίων.

Ἡ συγκέντρωση πραγματοποιήθηκε στὴν πλατεία Ὁρολογίου, ἡ ὁποία γέμισε ἀσφυκτικά. Κόσμος υπήρχε καὶ στα γύρω ἀπὸ τὴν πλατεία πεζοδρόμια ὅπως καὶ σὲ τμήμα τῆς οδοῦ 10ῆς Μεραρχίας. Ἡ συγκέντρωση εἶχε παλμό ἀλλὰ ὅλα κύλησαν μέσα σὲ κόσμια πλαίσια.

Τελετὴ λήξης τῶν τμημάτων

Με μὴ λαμπρὴ τελετὴ λήξης ολοκληρώθηκαν οἱ δραστηριότητες τῶν τμημάτων τῆς Ευξεινῆς Λέσχης Βέροιας γιὰ τὴν περίοδο 2017-2018. Ἡ ἐκδήλωση τῆς τελετῆς πραγματοποιήθηκε στο χῶρο τοῦ πνευματικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ κέντρου στο Πανόραμα, τὴν Κυριακὴ 3 Ἰουνίου ἀποδεικνύοντας ὅτι τὸ «Ἀνθεὶ καὶ φέρει κι ἄλλο» γίνεται πράξη.

Ἐνας χρόνος γεμάτος πολιτισμό, ἱστορία, παράδοση, γνώσεις, χορὸ καὶ δράσεις γιὰ τὴν Εὐξεινὴ Λέσχη Βέροιας ἔφτασε στο τέλος τοῦ με τὴν ἐμφάνιση τῶν χορευτικῶν τμημάτων ὅλων τῶν ηλικιών, καθὼς καὶ τὰ τμήματα λύρας, νταουλίου καὶ θεάτρου παρουσιάζοντας δείγματα τῆς δουλειᾶς τους.

ΚΛΗΔΟΝΑΣ 2018

Προκειμένου νὰ διατηρήσουμε καὶ νὰ διασώσουμε τὴν πολιτιστικὴ μας παράδοση καὶ τὴν κληρονομιά παρουσιάσαμε γιὰ 13ῆ συνεχῆ χρονιά τὸ ἔθιμο τοῦ «Κλήδονα», στο Κομνήνιο Βέροιας.

Ἡ ἐκδήλωση πραγματοποιήθηκε τὸ Σάββατο 23 Ἰουνίου 2018, με μεγάλη ἐπιτυχία καὶ εἶχε μεγάλη ἀπήχηση στους φίλους καὶ ἐπισκέπτες που παραβρέθηκαν στὴν ἀναβίωση τοῦ ἐθίμου. Παρακολούθησαν ἓνα μοναδικὰ μαγευτικὸ θέαμα, ἓνα χαρούμενο καὶ διαχρονικὸ ἔθιμο που ἀφήσε τὶς καλύτερες ἐντυπώσεις.

Συνέχεια στὴν 6ῆ σελίδα

Στους χῶρους τῆς Ευξεινῆς Λέσχης Βέροιας βρέθηκαν ἐπίσης τὰ παιδιά τοῦ τμήματος λαογραφίας καὶ πολιτισμοῦ τοῦ Δήμου Βέροιας παρουσιάζοντας χοροὺς ἀπὸ τὴ Μακεδονία.

Στο πλαίσιο τῆς κοινωνικῆς δράσης τοῦ Συλλόγου, κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἐκδήλωσης, σὲ εἰδικὰ διαμορφωμένο χῶρο τοῦ πολιτιστικοῦ-ἐκθεσιακοῦ κέντρου, λειτουργοῦσε bazaar τῆς ὁργάνωσης «Τὸ Χαμόγελο τοῦ Παιδιοῦ».

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

www.elverias.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ - ΕΚΔΟΤΗΣ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
Λάμπ. Πορφύρα 1- Πανόραμα Βέροιας
Τηλ.: 2331072060 - Fax: 2331028356
Βέροια - Τ.Κ. 59132
Email: info@elverias.gr

Ιδρυτής
+ ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Ε.Λ.ΒΕΡΟΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΥΛΗΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΠΟΥΡΤΙΔΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΟΥΜΠΟΥΛΙΔΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΜΑΡΙΑ ΣΑΛΟΝΙΚΙΔΟΥ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΚΑΡΑΜΑΝΛΙΔΗΣ Ν. & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΝΕΑ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑ
ΤΗΛ. 23310 90339 - 90234

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ
Λ. Πορφύρα 1
591 32 - ΒΕΡΟΙΑ ΗΜΑΘΙΑΣ
Κωδικός 1000001

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΝΕΑ

03-06-2018

Τελετή λήξης τμημάτων της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, στο εκθεσιακό - πνευματικό της κέντρο στο Πανόραμα.

09-06-2018

Εκπροσώπηση στις εκδηλώσεις του Ποντιακού Συλλόγου Αράχου «Ο ΠΟΝΤΟΣ»

17-06-2018

Εκπροσώπηση στο συλλαλητήριο για τη ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ στη Βίγλα - Πισοδέρι Φλώρινας.

22-06-2018

Κρητικοποντιακή βραδιά σε συνεργασία της Ε.Λ.Β. με το Σύλλογο Κρητικών Ν. Ημαθίας στο Κομνηνίο Βέροιας.

23-06-2018

Η καλοκαιρινή πολιτιστική εκδήλωση «ΚΛΗΔΟΝΑΣ 2018» στο Κομνηνίο Βέροιας, με την αναβίωση για 13η χρονιά του εθίμου.

30-06-2018

Συμμετοχή του τμήματος παραστάσεων της Ε.Λ.Β. στο 4ο Διεθνές Φολκλορικό Φεστιβάλ Ιωαννίνων «Χορεύοντας μουσικές του κόσμου».

30-06-2018

Εκπροσώπηση στις εκδηλώσεις του Πολιτιστικού Συλλόγου Λευκαδίων «ΤΑ ΑΝΘΕΜΙΑ».

Νέο ΔΣ στο Σύλλογο Ποντίων Φοιτητών και Σπουδαστών Θεσσαλονίκης

Αυτό είναι το νέο Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Ποντίων Φοιτητών και Σπουδαστών Θεσσαλονίκης ύστερα από τις αρχαιρεσίες που διεξήχθησαν στις 7 Ιουνίου 2018.

Το ΔΣ που συγκροτήθηκε σε σώμα έχει όπως παρακάτω:

Πρόεδρος: Γεώργιος Αβραμίδης

Αντιπρόεδρος: Δημήτριος Αρβανίτης

Γενική Γραμματέας: Ανθούλα Παλασίδου

Ειδική Γραμματέας: Μαρία Δεμερτζίδου

Ταμίας: Ραφαήλ Ιακωβίδης

Μέλος: Σταύρος Καρυπίδης

Μέλος: Χρήστος Ρουστέμης.

Η Ευξείνου Λέσχη Βέροιας συγχαίρει το νέο ΔΣ και ιδιαίτερα το μέλος και χοροδιδάσκαλο μας Μαρία Δεμερτζίδου και τους ευχόμαστε πάντα επιτυχίες και καλά πτυχία.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ Ε.Λ. ΒΕΡΟΙΑΣ

Λειτουργεί καθημερινά πλην Παρασκευής και Σαββάτου από τις 17:00 έως τις 21:00.

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

e-pontos.gr
pontostv.gr
verianet.gr
inveria.gr
alexandriamou.gr
24oresimathia.gr
plioforiodotis.gr
laikouya.gr
faretra.info
veriamou.blogspot.com
βεροιώτης.gr
alexandreia-gidas.gr
imathia-live.blogspot.com
blogspotanthemia.com
ammosimathia.blogspot.com
idisi-gr.blogspot.gr
arive.gr
efxinospontos.gr

Η ιστορία του μονοκέφαλου αετού του Πόντου

Από την αρχή το επίσημο έμβλημα των Κομνηνών της Τραπεζούντας ήταν ο δικέφαλος αετός, που ήταν και το σύμβολο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας των Παλαιολόγων.

Ο αυτοκράτορας όμως της Τραπεζούντας, Ιωάννης Β' (1280-1297), στη διάρκεια της επίσημης υποδοχής του στην Κωνσταντινούπολη (1282), υποχρεώθηκε από τον βυζαντινό αυτοκράτορα Μιχαήλ Παλαιολόγο να παρουσιαστεί μπροστά του με στολή δεσπότη και χωρίς τα επίσημα βυζαντινά εμβλήματα των αετών και τα πορφυρένια σανδάλια.

Αμέσως δε ύστερα από τις ευλογίες του γάμου με την Ευδοκία, ο Ιωάννης Β' τιμήθηκε με την άδεια του πεθερού του Μιχαήλ Παλαιολόγου να έχει τα αυτοκρατορικά εμβλήματα, αλλά με τον αετό μονοκέφαλο και όχι δικέφαλο.

Ο μονοκέφαλος όμως αετός, σαν σύμβολο δύναμης και σημασίας των Ελλήνων του Πόντου, διακρίνεται από τα πιο παλιά χρόνια, όπως φαίνεται στα νομίσματα της Σινώπης τον 4ο π.Χ. αιώνα.

Στα νομίσματα δε αυτά βλέπουμε πως ο αετός κοιτάζει προς το δεξί του φτερό. Για αποδείξει παρουσιάζουμε τα παρακάτω:

Τα 4 αργυρά νομίσματα της Σινώπης στον 4ο π.Χ. αιώνα. που βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο στο Λονδίνο, όλα δείχνουν τον αετό με κεφάλι του βλέποντας προς τη δεξιά φτερούγα. (όπως φαίνεται στην παράσταση που δημοσιεύουμε).

Τα αργυρά νομίσματα της Σινώπης στον 4ο αιώνα π.Χ., που βρίσκονται στο Νομισματικό Μουσείο στην Αθήνα, δείχνουν τον αετό να κοιτάζει προς το δεξί φτερό του.

Στο βιβλίο του .Η. Οικονομίδη 'Ο Πόντος και τα Δίκαια του εν αυτώ Ελληνισμού', που τυπώθηκε στην Αθήνα το 1920, και στη σελ. 146, ο αετός του νομίσματος

της Σινώπης στον 4ο αιώνα π.Χ., έχει τον αετό να βλέπει προς το δεξί του φτερό.

Στο βιβλίο του Ντέβιντ Τάλμποτ Ράις «The Church of Hagia Sophia at Trebizond» που εκδόθηκε το 1968 στην Αγγλία, και στη σελίδα 118, υπάρχει η ολόσωμη τοιχογραφία του αυτοκράτορα Μανουήλ Α' που ίδρυσε την Αγία Σοφία στην Τραπεζούντα γύρω στα 1250. Η τοιχογραφία αυτή, σε κανονικό μέγεθος ανθρώπου, βρισκόταν μέχρι το 1850 στην Αγία Σοφία. Από τότε έχει εξαφανιστεί.

Στην τοιχογραφία αυτή και στα βασιλικά ενδύματα του αυτοκράτορα Μανουήλ Α υπάρχουν πάνω από 15 αετοί με τα κεφάλια τους βλέποντας προς το δεξί τους φτερό.

Όλοι οι τόμοι του Αρχείου Πόντου έχουν στο εξώφυλλο ένα νόμισμα της Σινώπης στον 4ο αιώνα π. Χ. που δείχνει το κεφάλι του αετού να έχει κλίση προς τη δεξιά του φτερούγα.

Στο Λεύκωμα του 1961 με τον τίτλο «1461 - 1961 Μνήμη Αυτοκρατορίας Μεγάλων Κομνηνών» της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών των Αθηνών, οι αετοί έχουν κλίση των κεφαλιών τους προς τους δεξιούς τους ώμους.

Η σφραγίδα και τα χαρτοφάκελα της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών των Αθηνών, από την ημέρα της ιδρύσεως της (1927), έχει τον αετό βλέποντας προς τη δεξιά του φτερούγα.

Ο αετός των Κομνηνών της Τραπεζούντας στο ηρώο των Ποντίων στην Καλλιθέα των Αθηνών κοιτάζει προς το δεξί του φτερό.

Συμπέρασμα: Στην αρχαιότητα και στην εποχή των Κομνηνών της Τραπεζούντας οι Έλληνες Πόντιοι είχαν για έμβλημα τους τον μονοκέφαλο αετό, με το κεφάλι του κοιτάζοντας προς το δεξί φτερό του.

Κωνσταντίνος Χιονίδης
Καθηγητής Ιατρικής Πανεπιστημίου Βοστώνης

Ευκλείδης Κουρτίδης

Ενας από τους πιο φημισμένους οπλαρχηγούς του Πόντου. Γεννήθηκε το 1885 στη Σάντα και το 1918 ανέβηκε με τα παλικάρια του στα βουνά του Πόντου. Πέθανε το 1937.

Λίγοι μπορούν να συναγωνιστούν σε παλικαριά και ανδρεία τον θρυλικό Σανταίο Ευκλείδη, που έκανε ένοπλη αντίσταση σε εποχές δύσκολες, μετά την αποχώρηση των Ρώσων και ενώ οι τσέτες είχαν κάνει σκοπό της ζωής τους να αφανίσουν τη Σάντα.

Ο Ευκλείδης μαζί με άλλους τριάντα Σανταίους, ιδιαίτερα με Γαλιανίτες, ήρθαν σε επαφή με το σωματείο «Ένωσις» της Τραπεζούντας κι οπλίστηκαν, και μετά από συνεννόηση με άλλους ο Ευκλείδης ανέλαβε οπλαρχηγός των Ισχανταίων, με βοηθούς τον Γεώργιο Γωνιάδη και τον Περικλή Κουφατοή.

Μια από τις τραγικές στιγμές του αντάρτικου της Σάντας ήταν η μάχη στη σπηλιά της Μαγάρας, τον Σεπτέμβριο του 1918. Εκεί, στη Μεγάλη Σπηλιά, όπως αναφέρει σε αφήγησή του στην Ποντιακή Εστία (τχ. 88) ο Κρωμναίος Ζαχαρίας Μουσικίδης, οι αντάρτες μαζεύτηκαν μαζί με 300 γυνακόπαιδα από τη Σάντα. Οι αντάρτες, περίπου 100, ταμπουρώθηκαν. Οι τσέτες του Σουλεϊμάν Κάλφα τους επιτέθηκαν και ζήτησαν να παραδοθούν. Ο Δημήτριος Τσιρίπ, υπαρχηγός του Ευκλείδη, βγήκε και φώναξε πως δεν παραδίδονται. Μια σφαίρα στο κεφάλι όμως έδωσε τέλος στη ζωή του. Από τον Μουσικίδη μαθαίνουμε ότι ο Ευκλείδης κατέφυγε τότε σε ένα τέχνασμα: έβαλε δέκα αντάρτες του να πυροβολήσουν με πιστόλια δέκα φυσιγγίων που ακούγονταν σαν πολυβόλα. Δύο χειροβομβίδες με βρόντο φοβερό αλλά και μια τρομερή μπόρα κλόνισαν τους Τούρκους και η μάχη της Μαγάρας τελειώσε.

Τα γυνακόπαιδα μεταφέρθηκαν στα γειτονικά δάση για να είναι ασφαλή, κι εκεί όμως γράφτηκε μια ακόμα μαύρη σελίδα των δεινών του ποντιακού ελλητισμού, όχι τόσο προβεβλημένη μάλιστα: η σφαγή των επτά νηπίων. Μάνες έπνιξαν τα παιδιά τους ή τα έδωσαν σε αντάρτες να τα σκοτώσουν, για να μην ακουστούν από τους Τούρκους...

Μετά τη μάχη στη Μαγάρα ο τουρκικός στρατός μίπηκε στην Σάντα και την ισοπέδωσε κυριολεκτικά. Έκαψε, λεηλάτησε, γκρέμισε εκκλησίες και κωδωνοστάσια, ξερίζωσε μέχρι και τις βρύσες. Οι τσέτες ακολούθησαν για να κάνουν πλιάτσικο, να βασανίσουν και να σκοτώσουν κάθε ζωντανό πλάσμα, γέρους και γριές. Το αντάρτικο άρχισε να φθίνει μετά την τραγωδία της Σάντας αν και οι Σανταίοι αντάρτες ήταν οι τελευταίοι που έφυγαν για την Ελλάδα.

Ήταν ήδη 1924 όταν ο Ευκλείδης Κουρτίδης εγκαταστάθηκε στη Νέα Σάντα Κιλκίς, όπου ασχολήθηκε με την κτηνοτροφία. Η θρυλική ζωή του τελειώσε άδοξα, στις 10 Φεβρουαρίου 1937, όταν έπεσε από το κάρο και τον ποδοπάτησαν τα άλογά του. Τον αγώνα του όμως δεν τον εξαργύρωσε ποτέ.

ΠΗΓΗ: Pontos news

«Ο Γέρος του Πόντου»

Το βιβλίο που έγραψε ο Ιωάννης Ιντζεβίδης, παρουσιάζει την ζωή του παππού του Ανέστη Πρόκειται για ένα βιβλίο που περιγράφει την ζωή του Πόντιου πρόσφυγα Ανέστη Κωνσταντινίδη και μέσα από αυτή την περιγραφή, ο αναγνώστης παίρνει πολλά στοιχεία για τον ξεριζωμό των Ελλήνων του Πόντου από τις πατρογονικές τους Εστίες και την άφιξη τους στην Ελλάδα καθώς και την προσπάθειά τους να προκόψουν σε ένα νέο περιβάλλον. Παράλληλα υπάρχουν πολλά στοιχεία για την Θεσσαλονίκη του 20ου αιώνα και στο πώς άλλαξε η πόλη.

Ο ίδιος δεν ευτύχησε να δει τυπωμένο το έργο του, ωστόσο η προσπάθειά του δεν πήγε χαμένη. Τα παιδιά του βρήκαν τον τρόπο να εκδώσουν το έργο του πατέρα τους.

Οι φίλοι της λέσχης και πλήθος κόσμου παρακο-

λούθησαν την παρουσίαση του βιβλίου στις εγκαταστάσεις της Λέσχης στις 3 Ιουνίου 2018.

Άγιος Βασίλειος ο Μέγας

Βιογραφία

«... τα των ανθρώπων ήθη κατεκόμησας». Με τη φράση αυτή, το απολυτίκιο, απόλυτα επιτυχημένα, τονίζει την κοινωνική προσφορά του Αγίου Βασιλείου, που με τη θεία διδασκαλία του στόλισε με αρετές τα ήθη και τη ζωή των ανθρώπων.

Ο Μέγας αυτός πατέρας και διδάσκαλος της Ορθόδοξης Εκκλησίας γεννήθηκε το 329 μ.Χ., κατ' άλλους το 330 μ.Χ., στη Νεοκαισάρεια του Πόντου στο χωριό Άννηρα και μεγάλωσε στην Καισάρεια της Καππαδοκίας. Τα δε εγκυκλοπαιδικά λεξικά αναφέρουν σαν πατρίδα του Μ. Βασιλείου την Καισάρεια της Καππαδοκίας. Είχε 8 αδέρφια, 3 αγόρια και πέντε κορίτσια. Από τα 4 αγόρια τα 3 αγόρια έγιναν επίσκοποι (ο Βασίλειος Καισαρείας, ο Γρηγόριος Νύσσης και ο Πέτρος Σεβάστειας) και το ένα μοναχός (ο Ναυκράτιος). Από τις 5 αδερφές του η πρώτη, και συγχρόνως το πιο μεγάλο παιδί της οικογένειας, η Μακρίνα, έγινε μοναχή. Οι γονείς του Βασιλείου (και αυτός), που καταγόταν από την Νεοκαισάρεια του Πόντου και Εμμέλεια, που καταγόταν από την Καππαδοκία, αν και κατά κόπον ευγενείς και πλούσιοι, είχαν συγχρόνως και ακμαιότατο χριστιανικό φρόνημα. Αυτοί μάλιστα έθεσαν και τις πρώτες - καθοριστικές σημασίες- πνευματικές βάσεις του Αγίου.

Με εφόδιο αυτή τη χριστιανική ανατροφή, ο Βασίλειος αρχίζει μια καταπληκτική ανοδική πνευματική πορεία. Έχοντας τα χαρίσματα της ευστροφίας και της μνήμης, κατακτά σχεδόν όλες τις επιστήμες της εποχής του. Και το σπουδαιότερο, κατακτά τη θεία θεωρία του Ευαγγελίου, που την κάνει αμέσως πράξη με την αυστηρή ασκητική ζωή του.

Ας αναφέρουμε όμως, περιληπτικά, την πορεία των δραστηριοτήτων του. Μετά τις πρώτες του σπουδές στην Καισάρεια και κατόπιν στο Βυζάντιο, επισκέφθηκε, νεαρός ακόμα, την Αθήνα, όπου επί τέσσερα χρόνια συμπλήρωσε τις σπουδές του, σπουδάζοντας φιλοσοφία, ρητορική, γραμματική, αστρονομία και ιατρική, έχοντας συμφοιτητές του τον Γρηγόριο τον Ναζιανζηνό (τον θεολόγο) και τον Ιουλιανό τον Παραβάτη.

Από την Αθήνα επέστρεψε στην Καισάρεια και διδασκε την ρητορική τέχνη. Αποφάσισε όμως, να ακλουθήσει τη μοναχική ζωή και γι' αυτό πήγε στα κέντρα του ασκητισμού, για να διδαχθεί τα της μοναχικής πολιτείας στην Αίγυπτο, Παλαιστίνη, Συρία και Μεσοποταμία. Όταν επέστρεψε, αποσύρθηκε σε μια Μονή του Πόντου, αφού έγινε μοναχός, και ασκήθηκε εκεί με κάθε ασηπρότητα για πέντε χρόνια (357 - 362 μ.Χ.). Ήδη τέλεια καταρτισμένος στην Ορθόδοξη Πίστη, χειροτονήθηκε διάκονος και προεβύτηρος από τον επίσκοπο Καισαρείας Ευσέβιο. Ο υποδειγματικός τρόπος της πνευματικής εργασίας του δεν αργεί να τον ανεβάσει στο θρόνο της αρχιεπισκοπής, διαδεχόμενος τον Ευσέβιο στην επισκοπή της Καισαρείας (370 μ.Χ.). Με σταθερότητα και γενναίο φρόνημα, ως αρχιερέας έκανε πολλούς αγώνες για την Ορθόδοξη Πίστη. Με τους ορθόδοξους λόγους που συνέγραψε, κατακεραύνωσε τα φρονήματα των κακοδόξων.

Στους αγώνες του κατά του Αρειανισμού αναδείχτηκε αδαμάντινος, ούτε κολακείες βασιλικές του Ουάλεντα (364 - 378 μ.Χ.), που πήγε αυτοπροσώπως στην Καισάρεια για να τον μετατρέψει στον Αρειανισμό, ούτε οι απειλές του Μόδεστου μπόρεσαν να κάμψουν το ορθόδοξο φρόνημα του Αγίου. Υπεράσπισε με θάρρος την Ορθοδοξία, καταπλήρως τον βασιλιά και τους Αρειανούς. Ακόμα, αγωνίστηκε κατά της ηθικής σήψεως και επέφερε σοφές μεταρρυθμίσεις στο μοναχισμό.

Η δε υπόλοιπη ποιμαντορική δράση του, υπήρξε απaráμιλλη, κτίζοντας την περίφημη «Βασιλειάδα», συγκρότημα με εναγής Ιδρύματα, όπως φτωχοκομείο, ορφανοτροφείο, γηροκομείο, ξενοδοχείο και νοσοκομείο κ.ά., όπου βρήκαν τροφή και περιθαλψη χιλιάδες πάσχοντες κάθε ηλικίας, γένους και φυλής.

Ο Μέγας Βασίλειος έχει πλούσιο και σημαντικό συγγραφικό έργο. Τα κυριότερα έργα του είναι οι 9 ομιλίες στην Εξαήμερο, ομιλίες στους Ψαλμούς, πολλές και διάφορες άλλες ομιλίες, ασκητικά έργα και επιστολές. Εκτός των άλλων έργων του, έγραψε και Θεία Λειτουργία, που, μετά την επικράτηση αυτής της συντομότερης του Αγ. Ιωάννου του Χρυσοστόμου, τελείται 10 φορές το χρόνο: την 1η Ιανουαρίου (όπου γιορτάζεται και η μνήμη του), τις πρώτες πέντε Κυριακές της Μ. Τεσσαρακοστής, τις παραμονές των Χριστουγέννων και των Θεοφανείων, την Μ. Πέμπτη και το Μ. Σάββατο.

Στα πενήντα του χρόνια ο Μέγας Βασίλειος, εξαιτίας της ασθενικής κράσεώς του και της αυστηρής ασκητικής ζωής του (ορισμένες πηγές λένε από βαριά αρρώστια του ήπατος ή των νεφρών), την 1η Ιανουαρίου του 378 μ.Χ. ή κατ' άλλους το 379 με 380 μ.Χ., εγκαταλείπει το φθαρτό και μάταιο αυτό κόσμο, αφήνοντας παρακαταθήκη και Ιερή κληρονομιά στην ανθρωπότητα ένα τεράστιο πνευματικό έργο.

Η Κάρα του Αγίου βρίσκεται στη Μονή Μεγ. Λαύρας Αγίου Όρους.

Η δεξιά βρίσκεται στον Ιερό Ναό Κοιμ. Θεοτόκου Ν. Φιλαδελφείας Αττικής.

Μέρος της δεξιάς βρίσκεται στη Μονή Ιβήρων Αγίου Όρους. Μέρη χειρής βρίσκονται στην Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος και στη Μονή Παναχράντου Άνδρου.

Αποτμήματα του Ιερού Λειψάνου του Αγίου βρίσκονται στις

Μονές Ιβήρων, Διονυσίου (δύο), Παντοκράτορος (τρία) και Αγ. Παύλου Αγίου Όρους, Αγ. Θεοδοσίου Άργους, Κύκκου Κύπρου, στη Λαύρα Αγ. Αλεξάνδρου Νέβσκι Αγίας Πετρούπολεως και στο Ναό του Αγ. Γεωργίου των Ελλήνων Βενετίας.

Τα έργα του κατατάσσονται σε τέσσερις κατηγορίες:

Δογματικά συγγράμματα

α) «Ανατρεπτικός του Απολογητικού του δυσσεβούς Ενομίου». Αποτελείται από τρία βιβλία και καταφέρεται ενάντια του αρχηγού των Ανομοίων Ενομίου.

β) «Προς Αμφιλόχιον, περί του Αγίου Πνεύματος». Επιστολική πραγματεία προς τον επίσκοπο Ικονίου Αμφιλόχιο σχετικά με το Άγιο Πνεύμα.

Ασκητικά συγγράμματα

α) «Τα Ηθικά». Συλλογή 80 ηθικών κανόνων.

β) «Όροι κατά πλάτος». Περιέχει 55 κεφάλαια με θέμα γενικές αρχές του μοναχισμού.

γ) «Όροι κατ' επιτομήν». Περιέχει 313 κεφάλαια που αναφέρονται στην καθημερινή ζωή των μοναχών.

δ) «Περί πίστεως».

ε) «Περί κρίματος».

στ) «Περί της εν παρθενία αληθούς αφορίας». Έργο σχετικό με την παρθενική ζωή.

Ομιλίες

Ορισμένες από τις ομιλίες του είναι:

α) «Εις την Εξαήμερον». Συλλογή 9 ομιλιών με θέμα τη δημιουργία του κόσμου.

β) «Εις του Ψαλμούς». Συλλογή 18 ομιλιών με αφορμή το περιεχόμενο των Ψαλμών του Δαβίδ.

γ) «Περί του ουκ έστιν αίτιος του κακού ο Θεός».

δ) «Περί πίστεως».

ε) «Κατά Σαβελλιανών, Αρειού και Ανομοίου»

στ) «Προς τους νέους, όπως αν εξ ελληνικών ωφελούντο λόγων». Το διασημότερο από τα κείμενα του Βασιλείου, στο οποίο πραγματοποιεί προσπάθεια γεφύρωσης μεταξύ χριστιανικής και κλασικής παιδείας.

ζ) «Προτρεπτικός εις το άγιον βάπτισμα».

η) «Εις το πρόσεχε σεαυτώ».

θ) «Προς Πλουτόντας».

ι) «Εν λυμώ και αυχμώ».

ια) «Εις την μάρτυρα Ιουλίτταν και περί ευχαριστίας».

Επιστολές

Σώζονται 365 επιστολές με το όνομα του Μεγάλου Βασιλείου, που καλύπτουν την εικοσαετία από την επιστροφή του στην Καισάρεια από την Αθήνα έως και το θάνατό του.

Το έθιμο της βασιλοπίτας

Στα χρόνια του Ιουλιανού του Παραβάτη, όταν το Βυζάντιο κήρυξε τον πόλεμο στην Περσία, ο Ιουλιανός πέρασε με τον στρατό του από την Καισάρεια. Τότε διέταξε να φορολογήσουν όλη την επαρχία και τα χρήματα αυτά θα τα έπαιρνε επιστρέφοντας για την Κωνσταντινούπολη. Έτσι, οι κάτοικοι αναγκάστηκαν να δώσουν ό,τι είχε ο καθένας χρυσαφικά νομίσματα κ.λπ. Όμως ο Ιουλιανός σκοτώθηκε άδοξα σε μια μάχη στον πόλεμο με τους Πέρσες, έτσι δεν ξαναπέρασε ποτέ από την Καισάρεια. Τότε ο Άγιος Βασίλης έδωσε εντολή και από τα μαζεμένα χρυσαφικά τα μισά να δοθούν στους φτωχούς, ένα μικρό μέρος κράτησε για τις ανάγκες των ιδρυμάτων της Βασιλειάδος, και τα υπόλοιπα τα μοίρασε στους κατοίκους με ένα πρωτότυπο τρόπο: έδωσε εντολή να ζυμώσουν ψωμιά και σε κάθε ψωμί, έβαλε από ένα νόμισμα ή χρυσαφικό μέσα, κατόπιν τα μοίρασε στα σπίτια, έτσι τρώγοντας οι κάτοικοι τα ψωμιά όλο και κάτι έβρισκαν μέσα. Έτσι, γεννήθηκε το έθιμο της πίτας που ονομάστηκε βασιλοπίτα.

Απολυτίκιον

Ήχος α'

Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος σου, ὡς δεξαμένην τὸν λόγον σου· δι' οὗ θεοπρεπῶς ἔδογματίσας, τὴν φύσιν τῶν ὄντων ἐτρένωσας, τὰ τῶν ἀνθρώπων ἤθη κατεκόμησας. Βασίλειον ἱεράτευμα, Πάτερ Ὅσιε· πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Κοντάκιον

Ήχος δ'. Επεφάνης σήμερον

Ὁφθης βᾶσις ἄσειστος τῇ Ἐκκλησίᾳ, νέμων πᾶσιν ἄσυλον, τὴν κυριότητα βροτοῖς, ἐπισφραγίζων σοῖς δόγμασιν, Οὐρανοφάντορ Βασίλειε Ὅσιε.

Η Ιστορία του Ήλιου της Βεργίνας

Γράφει
ο Νίκος Τσιμπολιάδης

Μετά από 27 χρόνια από την κρίση της δεκαετίας του 1990 στη γειτονική Γιουγκοσλαβία, πόσα έχουμε καταλάβει για το Μακεδονικό; Η Ελλάδα και γενικά οι Έλληνες λόγω ελλείμματος πληροφόρησης χαρακτήρισαν ες' αρχής με αδιαφορία και απάθεια την ελληνική στάση στο ζήτημα αυτό.

Αφενός, το έλλειμμα αυτό οφειλόταν στην πολιτική της αποσιώπησης, του «ανύπαρκτου ζητήματος», που ακολουθούσε το ελληνικό κράτος σε όλη τη μετεμφυλιακή περίοδο. Αφετέρου είχε σχέση με την απουσία επαφών με την άλλη πλευρά, την έλλειψη ειδικών στον πανεπιστημιακό χώρο, την άγνοια των περισσότερων δημοσιογράφων για το ζήτημα, αλλά και τις στρεβλές εντυπώσεις που καλλιέργησαν οι πρωτοστατούντες στην κινητοποίηση για την «ελληνικότητα της Μακεδονίας».

Παρότι η βιβλιογραφία έχει εμπλουτιστεί έκτοτε με εξαιρετικές μελέτες, στον δημόσιο χώρο εξακολουθούν να διακινούνται τα ίδια στερεότυπα και οι ίδιες ανακρίβειες, συχνά χωρίς αντίλογο. Οι βόρειοι γείτονες μας προσπαθώντας να αποκτήσουν «ταυτότητα» καπηλεύονται τα σύμβολα, τη γλώσσα, την ιστορία της Μακεδονίας. Το αστέρι της Βεργίνας έγινε αυθαίρετα σημαία του σκοπιανού κρατιδίου. Το σύμβολο του Μέγα Αλέξανδρου σε ξένα χέρια! Παρακάτω πολύ γρήγορα θα αναφέρουμε γιατί είναι θράσος και ανήθικο οι σκοπιανοί να το χρησιμοποιούν ως σημαία τους.

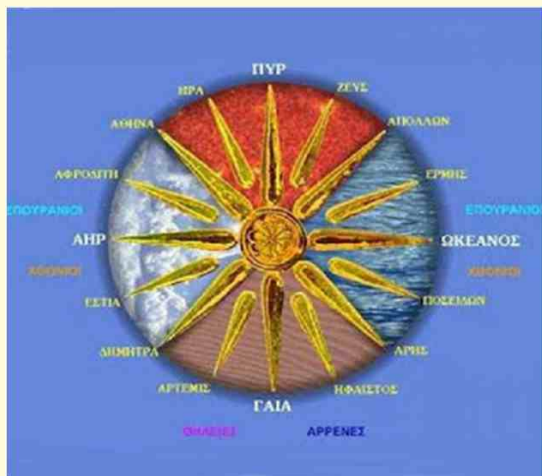
Οι αρχαίοι Έλληνες άρχισαν πρώτοι να χρησιμοποιούν το σύμβολο του Ήλιου, πριν 4.000 χρόνια. Το σύμβολο δεν είχε τυποποιηθεί ακόμα με την πρώτη μορφή του. Ο Ήλιος της Βεργίνας (αλλιώς «Αστέρι της Βεργίνας») είναι ένα σύμβολο που χρησιμοποιήθηκε ευρέως από τους Αρχαίους Έλληνες. Αν και ο Ήλιος της Βεργίνας είναι ένα σύμβολο Πανελληνίου, έγινε διάσημος λόγω των Μακεδόνων, οι οποίοι το χρησιμοποιούσαν ως σύμβολο της δυναστείας Αργεαδών στο Βασίλειο της Μακεδονίας. Ο τυπικός Ήλιος της Βεργίνας, αποτελείται από 16 ακτίνες. Μπορούμε επίσης να τον δούμε και με 12 ή ακόμα και 8 ακτίνες του Ήλιου.

Οι δεκαέξι ακτίνες αντιπροσωπεύουν τα εξής: Οι 4 ακτίνες, τα 4 στοιχεία της φύσης, ΓΗ - ΘΑΛΑΣΣΑ - ΦΩΤΙΑ - ΑΕΡΑΣ και οι υπόλοιπες 12 ακτίνες αντιπροσωπεύουν τους 12 Θεούς του Ολύμπου.

Ο Ήλιος της Βεργίνας, κατά κυριότητα συμβολίζει κάτι το παρθένο. Γι' αυτό και συνήθως βλέπουμε το Αρχαίο αυτό Ελληνικό σύμβολο, στην παρθένο Θεά Αθηνά. Αλλά και σε αρκετές άλλες περιπτώσεις, μπορεί να ταυτοποιηθεί και με τον Θεό Απόλλωνα. Αποτέλεσε ένα κοινό σύμβολο της Αρχαίας Ελλάδας και το βρίσκουμε σε κέρματα, αγγεία, τοιχογραφίες και αγάλματα, πολύ πριν το Μακεδονικό βασίλειο και την δυναστεία των Αργεαδών. Δεκαεξάστοιχοι και οχτάστοιχοι Ήλιοι παρουσιάζονται συχνά σε Μακεδονικά και Ελληνιστικά νομίσματα και ασπίδες της Περιόδου.

Επίσης υπάρχει και αριθμός απεικονίσεων Αθηναίων Οπλιτών να φέρουν ένα πανομοιότυπο δεκαεξάκτινο σύμβολο στη πανοπλία τους, από τον 6ο αιώνα, καθώς και σε νομίσματα, από τη νησιωτική μέχρι την ηπειρωτική Ελλάδα, όπως στη Κέρκυρα, εύρημα 5ου αιώνα, Λοκρίδα, 4ο αιώνα. Μετά την ένωση των Ελλήνων υπό την αρχηγεία του Μεγάλου Αλεξάνδρου, ο Ήλιος της Βεργίνας αποτέλεσε το κύριο σύμβολο της Ελληνικής εθνογένεσης.

**ΟΧΙ ΑΛΛΕΣ ΥΠΟΧΩΡΗΣΕΙΣ
ΟΤΙ ΚΕΡΔΙΣΑΜΕ ΜΕ ΑΙΜΑ
ΔΕΝ ΘΑ ΤΟ ΠΑΡΑΔΩΣΟΥΜΕ
ΜΕ ΜΙΑ ΥΠΟΓΡΑΦΗ**

Ο Ιούλιος στον Πόντο

«Έρθεν και ο Χορτοθέρτς, έπαρ' το καγάν σο χέρ' τ'ς»

Στον Πόντο ο Ιούλιος λεγόταν Χορτοθέρτς, γιατί ήταν ο μήνας του θερισμού των χόρτων : «Έρθεν και ο Χορτοθέρτς, Έπαρ' το καγάν' (δρεπάνι) σο χέρ' τ' (χέρι σου)».

Στην Κερασούντα, Κοτύωρα, Τρίπολη, Χαλδία και Σάντα τον έλεγαν ο Χορτοθέρτς, ενώ στην Τραπεζούντα Χορτοθέρτς, αλλά και Χορτοθέρτς.

Στα Σούρμενα και στη Ματσούκα λεγόταν (Θερ'νός και στην Κρώμνη και με τα δύο ονόματα.

Θερ'νός μας παραδίδει και ο Φαίδων Κουκουλές ότι λεγότανε στον Πόντο, γράφοντας τα εξής: «Πόσον τούτο είναι ακριβές δεικνύει ότι κατά μεν τους βυζαντινούς χρόνους με τον θερισμόν σχετίζεται ο Ιούλιος, ο εν Πόντω Θερ'νός λεγόμενος».

Το όνομα Χορτοθέρτς (Ιούλιος) παράγεται από το ουσιαστικό χόρτον και το ρήμα θερίζω. Από το όνομα αυτού του μήνα έχουμε και τα παράγωγα, το επίθετο χορτοθερέσιν, που σημαίνει αυτό που παράγεται κατά το μήνα Ιούλιο επίσης, το χορτοθέριν, που σημαίνει α) τόπος θερισμού, κατάλληλος για θέρισμα και β) τόπος θερισμένος.

Και όπως συνήθως το καθετί στην πατρίδα μας έδινε αφορμή για τραγούδι και για παροιμιώδεις φράσεις, έτσι έγινε και με τους μήνες, από τα ονόματα των οποίων φαίνεται και το ξεχωριστό χαρακτηριστικό του καθενός σχετικά με τις φυσικές του ενέργειες:

«Ο Μάρτ'ς μαραιν' τα μάραντα, Απρίλτς τα μανουσάκια, ο Χορτοθέρτς τα χορτάρα κι Αύγουστον παλικάρω».

1. Θέρισμα

Ο Ιούλιος λοιπόν ήταν ο μήνας του θερισμού.

Στο Βυζάντιο, όπως μαρτυρεί ο Φαίδων Κουκουλές, η πολιτεία, επειδή έδινε μεγάλη σημασία στο θερισμό για τη διατροφή του λαού, απαγόρευε με νόμο να οδηγούν αυτή την εποχή τους γεωργούς στα δικαστήρια, για να δικαστούν.

Στον Πόντο ο θερισμός έπαιρνε πανηγυρικό χαρακτήρα, όπως μαρτυρεί Δ. Κ. Παπαδόπουλος (Σταυριώτης). Κύριο όργανο του θερισμού ήταν το καγάν' ή δρεπάν' (το) και πιο σπάνια δερπάν'. Στον Όφη το λέγανε δροπάν' και στη Νικόπολη δερπάντιν, ένα μικρό δρεπάνι με μακρουλό χέρι.

Πιο σπάνια χρησιμοποιούσαν την κερεντή, ένα μεγάλο δρεπάνι με λαβή, με την οποία θερίζαν όρθιοι και συνήθως τη χρησιμοποιούσαν για χόρτα ή τριφύλλι.

Το θέρισμα, κατά το πλείστον, γινόταν από γυναίκες και νέες κοπέλες, που με πολλή χαρά και με τραγούδια θερίζαν, χωρισμένες σε ομάδες, από το βράδυ. Τα τμήματα που θερίζαν από τη μια άκρη ως την άλλη άκρη του χωραφιού τα λέγανε αμνούς. Όταν ο αμνός άρχιζε με μεγάλο πλάστη συνέχεια στένευε και τελείωνε σε γωνία, λεγόταν ξιφάρ'.

Οι θεριστές και οι θεριστρίες κρατούσαν με το δεξιό χέρι το δρεπάνι, ενώ με το αριστερό τα στάχυα που κόβανε, ώσπου να συμπληρωθεί ένα χερόβολο. Δύο - τρία χερόβολα έκαναν ένα δεμάτ' (δεμάτι) κι αυτά τα μάζευαν όλα και σχημάτιζαν τα θεμώνια (θημωνιές).

Καθώς παρατηρούσαν τις κοπέλες να θερίζουν οι Πόντιοι, ειπνούσαν την αγαπημένη τους τραγουδώντας:

«Σον Αϊ-Λιαν αφκακέσ' θερίζ' τ' εμόν τ' αρνόπον και ντ' έμορφα και νόστιμα κρατεί το καγανόπον».

Όταν άρχιζε το θέρισμα, έστηναν όρθιο το πρώτο δεμάτι, κι αυτός που το έκανε αυτό ευχόταν καλή αρχή, ενώ οι άλλοι θεριστές απαντούσαν άμποτε και τον χρόνου.

Όταν τελείωνε με το καλό ο θερισμός, κρεμούσαν μπρος στην πόρτα τους το αποθέρ', δηλ. ένα δεμάτι στάχυα με καρπούς, καλλιτεχνικά δεμένο, ενώ ο ιδιοκτήτης του χωραφιού φιλοδωρούσε τη θεριστρία, που πρώτη έβαζε μπρος στα πόδια του το πρώτο χερόβολο.

Ο λαός δεν άφηνε ασχολίαστη κι αυτή την παρουσία του ιδιοκτήτη στο χωράφι την ώρα του θερισμού, κι έτσι έγινε το τραγούδι:

«Θεριστ' αργάτ' θεριστ' αργάτ', θα σπάζω την κοουσάραν, κι αν 'κι τελείται το χωράφ', θα σπάζω την κασκάραν»

2. Αλώνισμα

Οι γυναίκες, όταν τελείωνε το θέρισμα, φορτώνονταν τα δεμάτια, αφού τα έκαναν σαλάκα και τα πήγαιναν στ' αλώνια, εκεί όπου θα γινόταν το αλώνισμα.

Το αλώνι, έτσι λεγόταν στην Κερασούντα, Οινόη (Ούνγια), Νικόπολη, Τρίπολη, αλών' στα Κοτύωρα (Ορντο), Τραπεζούντα, Χαλδία, και αλώνιν ή αλώνι στη Νικόπολη.

Το αλώνι ήταν ένας συμπαγής κυκλικός χώρος που τον γάνωναν, δηλ. άλειψαν με χόμα ή πηλό το έδαφος, το έβρεχαν και μετά πατούσαν καλά την επιφάνειά του με μια πέτρα κυλινδρική, το κυλίντρ'.

Αφού τα ετοίμαζαν όλα, οι γεωργοί έλεγαν, εκρέμ'σα σ' αλών', δηλ. άπλωσα τα στάχυα στο αλώνι για αλώνισμα.

Συνήθως το αλώνισμα γινόταν με βόδια, όπως φαίνεται κι από τη φράση τα καλά τα βόδια αγγίγορα κόφ'νε τ' αλών'.

Στα βόδια περνούσαν το αλωνοζύγονον (Χαλδία), δηλ. τον ειδικό ζυγό για το αλώνισμα, για να σύρουν από πίσω τους τα δοκάνια ή το τυκάν' (Τραπεζούντα), τουκάνιν (Κερασούντα), τουκάν' (Κοτύωρα), Σάντα, Τραπεζούντα, Χαλδία), τοκάν' (Χαλδία). Ηλ. παράγεται από το τυκάνιον, που προέρχεται από το αρχαίο ουσιαστικό η τυκάνη.

Το τυκάν' ή τα δοκάνια απαρτιζόταν από δύο παράλληλα χοντρά σανίδια ενωμένα, που έφεραν από την κάτω επιφάνεια σφηνωμένους αιχμηρούς πυριτόλιθους ή κοφτερές σιδερένιες λάμες (βλ. «Λαογραφικά Λαραχανής», σελ. 22), για να χωριστεί ο καρπός από τα στάχυα.

Με τον ίδιο τρόπο άλλωστε οι χωρικοί αλώνιζαν και στην περίοδο της γερμανικής κατοχής σε χωριά της Μακεδονίας και

αλλού. Για να ενισχύσουν μάλιστα το βάρος επάνω στο τυκάν', ώστε να γίνει πιο εύκολος ο χωρισμός του καρπού, τοποθετούσαν επάνω του κάποιο παιδί, δημιουργώντας μια ατμόσφαιρα διασκεδαστική για τα παιδιά, ιδίως αν τους έδιναν στο χέρι το βουκέντρ' (=ραβδί που κέντριζαν τα βόδια) και τα κερατιδία (= το σχοινί που δένουν στα κέρατα του βοδιού για να το οδηγούν), για να κρατούν τα ζώα.

Καθώς οι γεωργοί αλώνιζαν, προέτρεπαν να ζώα με διάφορα επιφωνήματα, ώσπου να τελειώσουν το αλώνισμα.

Στη συνέχεια γινόταν το βόρισμα ή ιβόρισμα, ή εβόριγμα (Ματσούκα) από το ρήμα βορίζω, που παράγεται από το ουσιαστικό βορέας.

Περίμεναν δηλ. να φυσήσει ο αέρας, οπότε και άρχιζαν το λήνισμα με το αλωνίφαρον, το ειδικό ξύλινο φυτάρι για το αλώνισμα.

Σήκωναν δηλ. το γέννημα ψηλά στον αέρα, για να ξεχωρίσει ο καρπός από τα άχυρα και για το σκοπό αυτό είχαν κι άλλο εργαλείο, το δίκρανο με δύο δόντια ή χείλη που το λέγανε λεχημέτρ' καθώς ιβόριζαν μάλιστα, παρακαλούσαν τον αέρα να φυσήσει, για να τελειώσουν τη δουλειά τους, τάζοντάς του ότι θα του φτιάξουν ψωμάκι. «Φύσα αέρα, φύσα, θα ευτάμε σε κολοθόπον».

Οι πατέρες μας, θυμόσοφοι όπως ήταν, έλεγαν για κείνους που ανακινούσαν παλιές και ξεχασμένες υποθέσεις ή χρέη παλαιά αχύρα εβορίζ'.

Στη συνέχεια με το αλωνοκόσκινον συνέχιζαν το χώνισμα καρπού από άχυρα. Στο Σταυρί το λέγανε και αχυροκόσκινον ή λωροκόσκινον (=κόσκινον από λεπτές λωρίδες δέρματος σε διατακτική πλέξη).

Μετά έκαναν το τεπούρισμα με το τεπούρ', δηλ. ξύλινο μονοκόκμινο τον οποίο καθάριζαν τον καρπό από τις πέτρες και τον άγριο βίκο.

Τον καρπό τέλος τον μετρούσαν με το κόντ' ή χοινίκ' (χοινίξ), που ήταν μέτρο χωρητικότητας (10-12 οκάδες), και στη συνέχεια έβγαζαν το σπόρο για τη νέα χρονιά, ενώ το υπόλοιπο μέρος το αποθήκευαν στα αμπάρια το και το άχυρο το μετέφεραν σε αχερών' (στον αχυρώνα τους).

Τα αλώνια, συνήθως, του κάθε χωριού ήταν συγκεντρωμένα σ' έναν τόπο που τον έλεγαν αλωνοτόπιν (πρβλ. Χαλδία). Ίσως έτσι η δύσκολη δουλειά του αλωνίσματος και ιβορίσματος να γινόταν πιο ευχάριστη, όταν έβλεπαν και γύρω τους άλλους συγχωριανούς τους. Στις 20 Ιουλίου και στον Πόντο γιόρταζαν, όπως και στην άλλη Ελλάδα, τον Αϊ-Λιά, δηλ. τον Προφήτη Ηλία, μια γιορτή που είχε σχέση με τα στάχυα. Την μέρα της γιορτής αυτής οι γυναίκες, πηγαίνοντας στην εκκλησία, έδεναν στα κεφάλια ή σε άλλα μέρη του σώματός τους, όπου είχαν πόνους, στάχυα. Μετά τη Μεγάλη Είσοδο στη διάρκεια της θείας λειτουργίας, έκοβαν τα στάχυα, πιστεύοντας ότι θα τους κοπεί και ο πόνος.

Η Άλκη Κυριακίδου Νέστορος γράφει σχετικά: «Εδώ το μέσο είναι τα στάχυα. Η χάρη του αγίου μεταδίνεται σ' αυτά, επειδή οι γυναίκες τα φορούν στη γιορτή του και μέσα στην εκκλησία του. Και τα στάχυα πάλι, με τη σειρά τους, μεταδίνουν τη χάρη του αγίου στις γυναίκες με την άμεση επαφή που έχουν με το σώμα τους. Για να κοπεί τώρα ο πόνος, κόβουν τα στάχυα μανι ορισμένη στιγμή.

Αυτή η πράξη είναι αυτό που λέμε αναλογική μαγεία: όπως κόβω τα στάχυα, έτσι να κοπεί ο πόνος μου».

3. Αργατία

Εκείνο όμως που είναι συγκινητικό και χαρακτηριστικό των προγόνων μας είναι η αλληλεγγύη, η αγάπη και η συμπαράσταση προς τον πάσχοντα, τον ορφανό, τη χήρα. Έτσι, αν δεν μπορούσε κάποιος να θερίσει ή να αλωνίσει, δουλειές που δεν περιμένουν, γιατί υπήρχε πάντοτε ο κίνδυνος της πυρκαγιάς ή της καταγιγιάς, τότε συγκεντρώνονταν πολλοί και χωρίς αμοιβή πήγαιναν και δούλευαν με χαρά, ώσπου να τελειώσουν τις δουλειές και αυτού που είχε την ανάγκη.

Την προσφορά αυτή τη λέγανε αργατία.

Επίσης, για να δείξουν το σεβασμό και την τιμή προς τους προχόντες του τόπου, σχημάτιζαν την τρανόν αργατιάν, η οποία και έπαιρνε πανηγυρικό χαρακτήρα.

Αλήθεια, στη σημερινή εποχή που όλα έχουν βιομηχανοποιηθεί, μπορεί κανείς να συλλάβει την κραυγή των πατέρων μας «φύσα αέρα, φύσα αέρα, θα ευτάμε σε κολοθόπον»; Κι όταν φυσούσε, πάλι αναφωνούσαν: «Ωωχ! Κολόθ', κολόθ'», (ωχ! ψωμάκι, ψωμάκι) δηλ. θα γίνει πιο μεγάλο ακόμη το ψωμί. Τα χρόνια έρχονται και περνούν, όμως το ψωμί ως τώρα είναι το ευλογημένο ψωμί, κι ακόμη ευλογημένοι είναι και θα είναι αυτοί που κοπιάζουν για να μας το προσφέρουν, έστω και με τα σύγχρονα τεχνικά μέσα, γιατί ο ψωμί έμεινε ψωμί και τίποτα στο διάβα των αιώνων δεν το έχει αντικαταστήσει.

Κάτι κάνουμε λάθος εμείς οι Έλληνες...

Χ@σθηκα αν ο Κεμάλ σκότωσε Έλληνες...

Όσο περνάει ο καιρός, περιορίζονται οι ελπίδες αυτή η χώρα να ορθοποδήσει. Ας δούμε μερικά από αυτά που είπε ο δήμαρχος της Θεσσαλονίκης:

«Τόσες γενιές μεγαλώσανε με αυτή την ιδέα. Και ακούω ότι οι δικές μας Παμμακεδονικές οργανώσεις, κυρίως ΗΠΑ, Αυστραλίας, Καναδά ετοιμάζουν διαδήλωση. Αυτό θα είναι κατάπτωστο αν το κάνουν. Θα πρέπει να γίνει παρέμβαση από πάνω. Από τον Τοίπρα». Συνέντευξη στη Χριστίνα Ταχιάου, 5 Ιανουαρίου 2018, Protagon

«Η αντίληψη πως η Μακεδονία είναι μόνο ελληνική και τίποτε άλλο, είναι κακή». Δήλωση στο Αθηναϊκό-Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων, στις 22 Ιανουαρίου 2018, μια μέρα μετά [το συλλαλητήριο για το ονοματολογικό της πΓΔΜ, που πραγματοποιήθηκε στη Νέα Παραλία της Θεσσαλονίκης](#).

Σε τηλεοπτική συνέντευξη στο #PRESSNEXT_GEN στις 22 Ιανουαρίου δήλωσε ότι «Η Μακεδονία δεν είναι μία αλλά τρεις: αυτή που κατέχουμε εμείς, ένα κομμάτι στην πΓΔΜ και ένα κομμάτι στη Βουλγαρία».

Στην τηλεοπτική εκπομπή του Alpha «Happy Day», στις 23 Ιανουαρίου, δήλωσε πως «Αυτοί που τσιρίζουν και λένε ότι “η Μακεδονία είναι ελληνική” δεν είναι Μακεδονομάχοι, είναι χαζοί και αμόρφωτοι και το λέω αυτό χωρίς κανέναν απολύτως ενδοιασμό... Όλη αυτή η σάχλα του “Η Μακεδονία είναι ελληνική”», δεν καταλαβαίνει ο κόσμος ότι αυτό είναι επιθετικό. Εμείς κατέχουμε το 50%, 40% η πΓΔΜ, 10% η Βουλγαρία. Εμείς λέμε ότι θέλουμε όλη τη Μακεδονία, δεν το λένε αυτοί».

Συμμετέχοντας στην τηλεοπτική εκπομπή «Σήμερα» του ΣΚΑΪ, στις 5 Φεβρουαρίου 2018 και σε επισήμανση του δημοσιογράφου αν δεν τον ενοχλεί το γεγονός ότι ο ίδιος βρίσκεται σε δυσαρμονία με το αίσθημα των Μακεδόνων, ο κ. Μπουτάρης ανέφερε πως «δεν γνωρίζω ποιο είναι το αίσθημα των Μακεδόνων», ενώ δεν παρέλειψε να πει ότι στο συλλαλητήριο, που χαρακτήρισε σαφώς μεγάλο, όσοι συμμετείχαν ήταν «παραπληροφορημένοι».

Επίσης, σε μια περίοδο που είναι σαφές ότι ο αλυτρωτισμός των Σκοπιανών έχει ως «στέμμα» του τη Σολούν, ο δήμαρχος της Θεσσαλονίκης δεν παύει να τονίζει δεξιά κι αριστερά, μέσα κι έξω από την Ελλάδα ότι η Θεσσαλονίκη είναι μια πόλη «πολυεθνική», τη στιγμή που οι εθνικές μειονότητες που κατοικούν στην πόλη αριθμούν ελάχιστα μέλη.

Τέλος, αν και οι δηλώσεις του κ. Μπουτάρη που βρίσκονται σε δυσαρμονία με τη βούληση των πολιτών και απέχουν από την ιστορική αλήθεια, τα τέλη Μαΐου του 2017, σε τηλεοπτική συνέντευξη που έδωσε στο πλαίσιο της εκδήλωσης Concordia Summit, που έγινε στην Αθήνα, αφού περιέγραψε το σχέδιό του για προσέλκυση τουριστών από την Τουρκία στη Θεσσαλονίκη, όπου λειτουργεί «μουσείο» αφιερωμένο στον ιδρυτή της σύγχρονης Τουρκίας, είπε το περίφημο «Χ@σθηκα εάν σκότωσε ο Κεμάλ Έλληνες ή όχι»...

Αυτά είναι μόνο ένα δείγμα από τα όσα έχει πει ο κ. Μπουτάρης για θέματα που σαφώς εκτείνονται πέραν των καθηκόντων του...

Ας κάνουμε ορισμένες παρατηρήσεις:

Ένας δήμαρχος που υπερηφανεύεται ότι έχει καταστήσει την Θεσσαλονίκη μια «ανοιχτή και προοδευτική πόλη», δεν καταφέρεται εναντίον των πολιτών, όταν αυτοί αποφασίσουν να κάνουν ένα συλλαλητήριο. Η πόλη ανήκει στους πολίτες και όχι στον δήμαρχο και ένας δημοτικός άρχων που σέβεται τη δημοκρατία, δεν χαρακτηρίζει το συλλαλητήριο –που είναι μια από τις ελάχιστες καταφυγές του πολίτη να εκφράσει την άποψή του– «κατάπτωστο», ούτε τους συμμετέχοντες «παραπληροφορημένους». Αυτό είναι μια ελιτιστική άποψη, που βρίσκεται πολύ κοντά, για να μην πούμε ότι τα ξεπερνάει, στα όρια του ολοκληρωτισμού.

Όσον αφορά τον ισχυρισμό που λέει ότι δεν υπάρχει μια Μακεδονία αλλά τρεις, και μάλιστα τη μια την κατέχουμε εμείς, αυτός είναι ψευδής ισχυρισμός και αποκτά άλλες διαστάσεις όταν το λέει ο δήμαρχος της πρωτεύουσας της Μακεδονίας. Και όταν λέμε άλλες διαστάσεις, εννοούμε ότι γίνεται επιχείρημα και εργαλείο αλυτρωτισμού, για εκείνον που ψευδώς αυτοαποκαλείται «Μακεδόνας» και χρειάζεται την υπογραφή της Ελλάδας για να λέγεται και το κράτος του «κάπως Μακεδονία», και έτσι να διεκδικήσει στη συνέχεια των ένωση των τριών κομματιών, που θα έχουν πρωτεύουσα την... πολυεθνική Θεσσαλονίκη.

Για τους χαρακτηρισμούς «Αυτοί που τσιρίζουν και λένε ότι “η Μακεδονία είναι ελληνική” δεν είναι Μακεδονομάχοι, είναι χαζοί και αμόρφωτοι και το λέω αυτό χωρίς κανέναν απολύτως ενδοιασμό», εάν έκανε ανάλογους χαρακτηρισμούς κάποιος για αυτά που λέει ο Μπουτάρης, οι υποστηρικτές του στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη θα τον στόλιζαν με τα γνωστά κοσμικά επίθετα, φασίστας, ακροδεξιός και τα τοιαύτα.

Και ερχόμαστε στο «Χ@σθηκα αν ο Κεμάλ σκότωσε Έλληνες». Ο δήμαρχος της Θεσσαλονίκης, μπορεί να προσελκύσει τουρίστες από την Τουρκία χωρίς να αυτοεξευτελιζέται, χωρίς να εξευτελίζει τους απογόνους των θυμάτων και χωρίς να γελιοποιεί το Δήμο των Θεσσαλονικέων και την ίδια την Ελλάδα. Αρκεί όταν μιλάει και πράττει να έχει κατά νου μια λέξη και έννοια: Αξιοπρέπεια.

Τέλος, με βάση τα παραπάνω αλλά και πολλά άλλα, που δεν χωρούν και δεν μπορούν να συμπεριληφθούν σε ένα άρθρο, ο κ. Μπουτάρης εδώ και καιρό ειδικά μετά το συλλαλητήριο είναι ['κατ'ουσίαν έκπτωτος και ένα «πολιτικό πτώμα»](#) που το περιφέρει ο ίδιος ή τον περιφέρουν εδώ κι εκεί και ορισμένοι Πόντιοι τυχοδιώκτες. Ένα «πολιτικό πτώμα» που νεκρανάστησαν οι θερμοκέφαλοι που τον προπηλάκισαν, θάβοντας το μείζον θέμα, που είναι η [Γενοκτονία](#) και ειδικά την ημέρα εκείνη η ομιλία του [Ταμέρ Τσιλινγκίρ](#), ενός Τούρκου πολίτη από την Τραπεζούντα, που μίλησε τη γλώσσα της αλήθειας για το θέμα. Μια αλήθεια, που αμφισβητούν πολλοί υποστηρικτές του κ. Μπουτάρη και ψάχνουν την ευκαιρία να την ακυρώσουν, όπως ο δικηγόρος Θεσσαλονίκης με αρχικά Γ.Κ., ο οποίος, θεωρώντας ως «χρυσή ευκαιρία» το κλίμα που δημιουργήθηκε από τον προπηλακισμό, στις 20 Μαΐου έγραψε σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης: «Ας μην χάσουμε τη χρυσή ευκαιρία όχι μόνο της απομυθοποίησης της δήθεν Γενοκτονίας αλλά και της κατάδειξης των ευθυνών των ίδιων των Ποντίων για τα δεινά που υπέστησαν τότε».

Ας ελπίσουμε οι αγνοί δημωκράτες και ακομμάτιστοι Έλληνες πολίτες να αφυπνιστούν, για να περισώσουμε ό,τι είναι δυνατόν από αυτήν τη χώρα.

ΣΑΒΒΑΣ ΚΑΛΕΝΤΕΡΙΔΗΣ

Τούρκοι διανοούμενοι αποκαλύπτουν

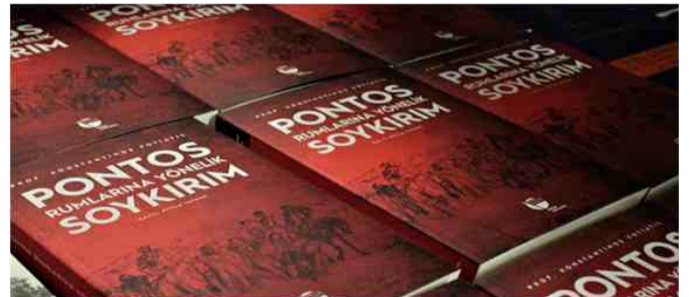
Το τουρκικό κοινοβούλιο
ομολογεί τη Γενοκτονία
των Ελλήνων του Πόντου...

Στη Θεσσαλονίκη και συγκεκριμένα στην Πολυθεματική Εκθεση του ομότιμου καθηγητή Κωνσταντίνου Φωτιάδη, παρευρέθησαν το Σάββατο 5 Μαΐου 2018, ο εκδότης Ragıp Zarakolu, του Εκδοτικού Οίκου Belke, της Κωνσταντινούπολης και ο συγγραφέας, Tamer Ciligir. Στην ίδια εκδήλωση δεν μπόρεσαν να παρευρεθούν ο μεταφραστής, Atilla Tuysun και ο ακαδημαϊκός, Sait Tsetinoglu, όπως ήταν προγραμματισμένο, καθώς το Ελληνικό Προξενείο δεν τους έδωσε βίζα!

«Σέβομαι τους γείτονές μου. Οι γονείς μου, δε μου έμαθαν τον ρατσισμό» τόνισε ο Τούρκος εκδότης Ragıp Zarakolu, ο οποίος γεννήθηκε και μεγάλωσε στις συνοικίες της Κωνσταντινούπολης, όπου έμεναν Έλληνες. Ανέφερε ότι για τον Ελληνισμό του Πόντου και την Αρμενική ιστορία έμαθε από αρχεία που ήταν απαγορευμένα στην Τουρκία, εκδίδοντας μάλιστα πολλά σχετικά βιβλία. Αυτός ήταν και ο βασικός λόγος για τον οποίο κήκε δυο φορές ο Εκδοτικός του Οίκος, ενώ ο ίδιος και η οικογένειά του δέχονται συνέχεια απειλές.

Απειλές δέχθηκε και ο συγγραφέας Tamer Ciligir, ο οποίος μάλιστα φυλακίστηκε και βασανίστηκε με το χειρότερο τρόπο. «Ευχαριστώ όλους εσάς, γιατί είστε οι απόγονοι των 353.000 ψυχών αλλά και γιατί εδώ και 100 χρόνια κουβαλάτε την ποντιακή ιστορία και παράδοση», τόνισε ο συγγραφέας και συνέχισε «Εμείς στο σχολείο ιστορία δε μάθαμε... Αυτό που μας διδάξαν ήταν ότι οι Έλληνες είναι εχθροί μας και τους πετάξαμε στη θάλασσα». Ο Tamer Ciligir έγραψε πολλά βιβλία που προέρχονται από πρωτογενείς πηγές, το τελευταίο του «Pontus gerçeği», αναμένεται να κυκλοφορήσει και στα ελληνικά. Κλείνοντας την ομιλία του, ανέφερε ότι μια μεγάλη χώρα σαν την Τουρκία δεν είναι δυνατόν να φοβάται την Ελλάδα, αλλά ασκεί αυτή την πολιτική γιατί νιώθει ενοχές, ενώ επισήμανε ότι ο πιο αξιόπιστος μάρτυρας όσων βίωσαν οι Έλληνες του Πόντου είναι το τουρκικό κοινοβούλιο.

Όπως αποκάλυψαν οι δύο Τούρκοι διανοούμενοι, ο καλύτερος μάρτυρας για τη Γενοκτονία των Ποντίων είναι τα αρχεία του τουρκικού κοινοβουλίου. Συγκεκριμένα, τόνισαν πως εκείνη την εποχή Τούρκοι βουλευτές διαμαρτυρήθηκαν έντονα για τους εκποτισμούς και τις δολοφονίες των Ελλήνων του Πόντου και πως κατήγγειλαν τις απάνθρωπες συμπεριφορές των κεμαλικών. Μάλιστα ο κ. Φωτιάδης διάβασε αποσπάσματα από τις ομιλίες των βουλευτών που προειδοποιούν ότι αυτά τα εγκλήματα θα τα βρουν μπροστά τους τα επόμενα χρόνια.

ΠΗΓΗ: e-Pontos

ΚΡΗΤΗ ΚΑΙ ΠΟΝΤΟΣ ΑΝΤΑΜΑ

Σπουδαία Κρητικοποντιακή βραδιά διοργάνωσαν η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας και ο Σύνλογος Κρητικών Νομού Ημαθίας στο Κομνηνίο Βέροιας το βράδυ της Παρασκευής 22 Ιουνίου 2018.

Κρητικοί και Πόντιοι πάντρεψαμε την κουλτούρα των ιδιαίτερων πατρίδων μας και παρουσιάσαμε ένα εντυπωσιακό μουσικοχορευτικό πρόγραμμα, αφιερωμένο στην πλούσια πολιτιστική μας κληρονομιά.

Οι χοροί και τα τραγούδια ανέδειξαν τα κοινά στοιχεία που ενώνουν τους δυο πολιτισμούς χορεύοντας και διασκεδάζοντας μέχρι τις πρωινές ώρες και δώσαμε το επόμενο ραντεβού για το 2019.

ΚΛΗΔΟΝΑΣ 2018

Συνέχεια από την 1η σελίδα

Όσοι παραβρέθηκαν στην τελετή του εθίμου, είχαν την ευκαιρία να δουν από κοντά το παραδοσιακό έθιμο με το πέραςμα πάνω από τις φωτιές, απόλαυσαν την εκπληκτική παρουσίαση των χορευτικών τμημάτων και ξεφάντωσαν χορεύοντας με το πλούσιο ποντιακό πρόγραμμα.

Τιμήθηκαν για την προσφορά τους, στον ποντιακό πολιτισμό και στη λέσχη, με τιμητική πλακέτα ο Κώστας Καραπαναγιωτίδης και ο Νίκος Ιακωβίδης.

Επίσης, απονεμήθηκαν τα κύπελλα των νικητών στο τουρνουά τάβλι που είχε διοργανώσει η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας, το τελευταίο δίμηνο με νικητή τον κ. Μιχάλη Σουμελίδη.

